

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

R. Brands, Middelburg

God reikt met Zijn heil naar het uiterste der aarde

„Want zo heeft ons de Here geboden: Ik heb u gesteld tot een licht der heidenen, opdat gij tot heil zoudt zijn tot aan het uiterste der aarde” (Hand. 13:47)

Sinds de uitstorting van de Heilige Geest op Pinksteren heeft de kerk een missionaire opdracht tot dienst in de wereld. Mensen worden ingeschakeld om het blijde nieuws van Gods heil in Christus uit te dragen, om zo de bedoeling zichtbaar te maken van God, Die door het koningschap van Christus heen de wereld wil maken tot een plaats, waarin Hij is alles in allen. In die opdracht tot dienst wordt duidelijk waar God met de wereld naartoe wil. Zijn heil moet reiken „tot aan het uiterste der aarde”. In Hand. 13 lezen we iets over die opdracht en de weerstand, die de kerk ondervindt bij het vervullen van die opdracht.

Het moment van de opdracht

De woorden uit Hand. 13:47 werden gesproken, toen Paulus en Barnabas op hun eerste zendingsreis in Antiochië gekomen waren. Daar hadden ze de kruisdood en opstanding van Christus verkondigd als grond van de vergeving en de rechtvaardiging door het geloof. Toen een week later de synagoge haast te klein was om de grote schare toegestroomde mensen te bevatten, klonk uit de mond van jaloerse Joden een met lastering geladen: 'Neen' tegen het Evangelie van Christus, een 'neen' tegen Christus zelf!

En daarin herkende Paulus iets van Jesaja 49: de Knecht des Heren heeft zich vergeefs voor Israël afgemat (Jes. 49:4). En nu krijgt de Knecht een nieuwe opdracht: Hij wordt tot een licht der volken gesteld, opdat Gods heil zal reiken tot het einde der aarde (Jes. 49:6). De opdracht aan de Knecht om Israël te redden blijft wel van kracht, maar nu moet het gaan langs de vreemde weg, die Paulus ook in Rom. 11 getekend heeft: „Door hun val is het heil tot de heidenen gekomen” (Rom. 11:11). De val van Israël wordt de rijkdom voor de wereld. Maar de

rijkdom van de wereld zal Israëls behoud inluiden, zo wordt uit het vervolg van Rom. 11 duidelijk.

Vanuit de herkenning van Gods handelen in de geschiedenis van Zijn volk door Zijn Knecht, kan Paulus in Hand. 13 de woorden uit de profetie van Jesaja citeren. Het duidt er het beslissende moment uit de heilshistorie mee aan, waarop de Knecht des Heren met Zijn heilsboodschap naar de volken gaat. Tegelijk zet Paulus er de 'wereldzending' mee in grote heilshistorische verbanden: God is de weg van de 'wereldzending' op gegaan. De contouren worden zichtbaar van een nieuw Jeruzalem, dat twaalf poorten heeft.

De inhoud van de opdracht

Vanuit de gedachtenwereld van Jes. 49 moeten we zoeken naar het antwoord op de vraag naar Gods bedoeling met de 'wereldzending'. In Jes. 49 wordt de opdracht van de Knecht geformuleerd in termen van herstel na de Babylonische ballingschap, waarin Israël door het goddelijk gericht was uitgeleverd. Het heil dat de Knecht des Heren aan Israël moest brengen hield in: verlossing uit de greep van de afval, ont-

Inhoud

- 173 Ds R. Brands,
God reikt met Zijn heil naar het uiterste der aarde
- 174 Drs H. Smit,
Twee – Het getal van het verbond
- 175 Ds J. Kranenburg,
Pastorale Notities
- 176 C. Huizinga,
Het recht om te wonen (3)
- 177 Redt een kind
- 178 H. Algra,
Boekbespreking

koming aan het gericht en verzoening, vanwaaruit het leven in z'n glorie hersteld zou worden.

Op het moment van de wending naar de volken houdt de opdracht dezelfde inhoud. Het nieuwe is, dat de volkeren bij het heil betrokken worden. God reikt met Zijn heil naar mensen, die in Ef. 2 getekend zijn als mensen zonder Christus, uitgesloten van het burgerrecht Israël en vreemd aan de verbonden der belofte, zonder hoop en zonder God in de wereld (Ef. 2:12).

Israëls situatie in Jes. 49 (in de greep van tot afval brengende machten en het gericht over die afval!) is ook de situatie van de heidenen. Waar de Knecht des Heren komt, wordt de wereld in Zijn licht onthuld als een onverloste wereld, die met al haar rijkdom, macht, cultuur en religie onder het gericht staat.

Maar in Hand. 13 gaat het niet alleen maar over het onthullende licht, waarbinnen de wereld getrokken moet worden, maar ook en vooral over het bevrijdende licht, dat geproclameerd moet worden. De wereld gaat het wonder tegemoet van „verlost te worden uit de macht van de duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zijn (Gods) lief-

de." Dat is het heil: getrokken worden binnen de grenzen van dat Rijk, waarin wij de verlossing hebben, de vergeving der zonden (Col. 1:13, 14).

De vervulling van de opdracht

In Jes. 49 is het de Knecht des Heren, die de opdracht moet gaan vervullen. Hij moet dat doen door het licht der volken te zijn: het licht, dat de duisternis overwint en verdrijft. Door te schijnen! Door de boodschap van Gods genade te verkondigen en daardoor de volken te laten ontdekken, hoe donker hun leven is, dat ligt in de greep van allerlei tot duisternis leidende machten. Daartegenover moet Hij het licht laten schijnen van de macht van Gods genade, die bevrijding geeft en uitzicht op de toekomst en op de weg daarheen!

In Hand. 13 geven Paulus en Barnabas er blijk van te weten, dat de vervulling van de opdracht in *hun* handen gelegd is: „Zo heeft *ons* de Here geboden"! Identificeren zij zich nu zomaar met de Knecht des Heren uit Jes. 49?

Of moeten we zeggen, dat Deze Zich identificeert met hen, zo, dat zij de gestalte zijn, waarin de Knecht des Heren naar het uiterste der aarde gaat met het heil?! Zij en de gemeente van Christus van alle tijden en alle plaatsen, wier tegenwoordigers zij zijn? Heel voorzichtig zou ik niet verder willen gaan dan te zeggen, dat het in ieder geval Christus is, Die de kerk betreft bij de vervulling van Zijn opdracht. En de kerk mag en moet dat doen door het licht der wereld te zijn (verg. Matth. 5:14). In de verkondiging van het heil en in daadwerkelijke hulp aan 'wie geen helper heeft'.

Bij de vervulling van deze dienst aan de wereld mag de gemeente van Christus zich gedragen en getroost weten door de beloften van God, gedaan in hetzelfde Jes. 49, en door Paulus geciteerd in 2 Cor. 6: „Ten tijde des welbehagens heb Ik u verhoord en ten dage des heils ben Ik u te hulp gekomen". Die vertroosting is nodig omdat bij alle verkondiging van de kerk in de wereld, er altijd de moeite zal zijn, dat die aangeboden dienst wordt afgeslagen. Dat heeft de Knecht des Heren uit Jes. 49 ook ondervonden. En juist als de verachting op z'n diepst is, is de vertroosting des te rijker: God zelf is het uiteindelijk, Die Zijn heil brengt tot het uiterste der aarde.

H. Smit, Barendrecht

Twee – Het getal van het verbond

Een oude les

Velen zullen zich met mij herinneren, dat er op de catechisatie veel werd gesproken over het Verbond der Genade. Een erg bekend zinnetje in dat catechisatieonderricht was, dat het Genadeverbond éénzijdig is in zijn ontstaan en tweezijdig in zijn bestaan. De Here is alléén gekomen met zijn roeping, zijn beloften, zijn liefdevolle trouw. Maar dan vraagt Hij van zijn volk ook een antwoord. Het antwoord van geloof en gehoorzaamheid, het antwoord van aanhangen, betrouwen en liefhebben. Wat éénzijdig begon moet tweezijdig voortgaan. Zo doet het *getal twee* zijn intrede.

In de dagen van de Vrijmaking werd vooral gewezen op de werkelijkheid van het 'tweede deel' in het Verbond. Daarmee kon men bedoelen de menselijke Verbondspartner zelf, maar ook de Verbondseis, het door de Here gevraagde antwoord. Want men placht in die dagen te spreken van een 'wezenlijk' Verbond, dat feitelijk alleen met de uitvoerenden was opgericht, en van 'onvoorwaardelijke heilstoezeggingen'. Daardoor vervaagde eigenlijk de menselijke partij in het Verbond. Daardoor vervaagde de eis van het Verbond tot iets onwerkelijks, dat eigenlijk door de belofte werd opgeslokt. In feite wordt daardoor het Verbond weggeredeneerd. Het getal twee – het getal van het Verbond – wordt door één vervangen. En daarom moest de werkelijkheid van de twee partijen en die van belofte-en-eis worden gehandhaafd en verdedigd. Het getal twee!

Een nieuwe strijd

De synode-uitspraken van de veertiger jaren dreigden het getal twee te reduceren tot één. De menselijke partner in het Verbond werd toch eigenlijk door de Goddelijke partner verzwolgen en opgeslokt en op dezelfde wijze werd de eis van het Verbond door de belofte verslonden.

In onze dagen moet men ook en vooral oog hebben, naar het mij voorkomt, voor de omgekeerde beweging. Ook nu dreigt het getal twee gereduceerd te worden tot één. Maar nu dreigt veel meer de Goddelijke Verbondspartner te worden verslonden door de menselijke partner. Ook dan vervaagt en verdwijnt het Verbond.

Hierin steekt een ontzettend gevaar. Vaak is men zich er niet meer van bewust, dat de Here in zijn Woord werkelijk tot ons spreekt. Bijbellezen krijgt iets van een gesprek, dat men met andere en oudere gelovigen voert, waarbij men ook zijn eigen inbreng heeft. En hoe is het met het bidden? Tot wie richt men zich in het gebed? Tot de Here, die als de waarachtige Eerste in het Ver-

bond tegenover ons staat? Of wordt bidden een soort zelfgesprek, waarbij God de Here een soort spiegelbeeld is van wat er in ons diepste 'zelf' aan de hand is?

Dat klinkt allemaal uiterst dreigend en somber. Maar dat is het ook!

Troost en vastheid worden weggenomen.

Niet altijd gebeurt het kwaad op een duidelijke en brute manier. Soms zit er veel raffinement en veel 'sluwe omleiding' in. Het krijgt dan een vrome kleur en wordt door ons met de grootste moeite onderkend. In het vervolg wil ik iets uit de praktijk naar voren brengen. Iets van de troost van het getal twee. Iets van de troosteloosheid van de reductie tot één.

Het gestoorde gevoelsleven

Ik kreeg jaren geleden iemand bij me, wiens gevoelsleven danig gestoord was. Het was eigenlijk helemaal kapot. Met zijn verstand keek hij er tegenaan. En hij wist: Het is niet goed met mij. Ik kan niet meer blij zijn. Ik kan eigenlijk ook geen verdriet meer voelen. Ik kan eigenlijk niets meer echt *beleven*! De artsen en specialisten waren ingeschakeld. Vooruitgang was nog niet te bespeuren.

Hij wist van de Here. Maar hij durfde eigenlijk niet te zeggen, dat hij de Here *kende*. Hij had immers geen geloofsblijdschap meer. Hij wist van zonde, maar hij durfde niet te zeggen, dat hij zijn zonden *kende*. Want droefheid over zijn zonden gevoelde hij niet. Hij wist nog, dat dat allemaal verkeerd zat, maar dat *voelde* hij eigenlijk niet meer. En in die nood kwam hij dan naar mij toe!

Dan doe je een schietgebed. Je kunt zoveel verkeerd doen. En je kunt het goede ook nog op een verkeerde wijze doen. Maar je moet wel iets doen.

Ik heb toen allereerst gezegd, dat de toestand hopeloos zou zijn, als de Here alleen maar was wat wij van Hem voelen of beleven! En dat het zo'n geweldige troost was – gevoeld of niet gevoeld!

–, dat de Here gelukkig niet uit ons is af te leiden, maar dat zijn trouw zo oneindig verheven is boven ons trouw-gevoel en dat zijn liefde zo oneindig uitsteekt boven onze beléving ervan. Een geweldige troost om te weten – zelfs al kom je schijnbaar niet verder dan *weten!* – dat de Here niet 'geschapen' wordt door onze gevoelens omtrent Hem, maar dat Hij als onze Schepper en Vader de Eerste en de Laatste is. Zijn kracht heeft ons gemaakt. Maar het is nooit zo, dat onze krachten Hem maken. Zijn liefdetrouw in Christus is geheel onafhankelijk van wat wij kunnen voelen, beleven en beseffen.

Mijn bezoeker, wiens verstand heel scherp werkte, merkte toen op, dat de Here toch wel van ons eiste – het 'tweede deel'! – dat we Hem zouden liefhebben met hart, ziel, gemoed en met alle krachten. Ik heb toen gezegd, dat juist de uitdrukking 'al onze krachten' een liefdevolle Goddelijke zorg in zich besluit: De Here wil, dat we geen enkele van onze krachten aan Hem onttrekken, maar Hij spreekt niet over krachten, die we niet hebben!

Verder namen we ons uitgangspunt in wat het Oude Testament naar voren brengt over de plicht van Israëls mannen de strijd van de Here te strijden. Een dñre plicht, inderdaad! Denk maar aan wat Mozes zegt tot Ruben, Gad en half Manasse, die hun gebied ten Oosten van de Jordaan al hebben. Zij moeten hun broeders helpen in de strijd en daarin de Here gehoorzamen – zie Deut. 3:18 ev. en Joz. 1:12 ev.. Denk ook aan het Lied van Debora, waarin Meroz wordt vervloekt, „omdat zij niet gekomen zijn de Here tot hulp” – Richt. 5:23. En toch laat de Here op bepaalde hoogtepunten zo duidelijk weten, dat beërving en overwinning alléén aan Hem te danken zijn – Jericho; Gideon!

Zo kon dan ook die bekende psalm geboren en gezongen worden: „Want niet met hun zwaard hebben zij het land verworven, niet hun arm heeft hen gered, maar uw rechterhand en uw arm en het licht van uw aanschijn, omdat Gij een welbehagen in hen hadt” – 44:4. Het prachtige is nu, dat deze psalm zo tróöstend is, omdat de dappere strijder in het leger van God en de verlamde Lazarus die niets heeft kunnen verzetten toch weer náást elkaar worden gezet. Ze kunnen deze psalm allebei zingen! De strijder denke niet: Ik kan eigenlijk méér! En de verlamde denke niet: Ik ben eigenlijk waardeloos voor God! Ook de verlamde kan zingen en God prijzen. Dat – niet meer en niet minder – is *zijn* kracht. Laat ook hij de Here dienen *met al zijn krachten!* En dat laatste zei ik ook tegen mijn bezoeker: Dien de Here *met al je krachten!* Je mist momenteel veel! Erg veel! Méér dan iemand die er niet 'in zit' ooit kan beseffen! Maar je *wéét* van de Here. En je kunt *zéggen*. En je kunt ook nog heel wat *doen!* En daarin ben je evenmin

waardeloos als de verlamde Lazarus, die niet mee kon in de oorlog! Een woord van heil. Voor 'vreemdelingen' die er niet meer buiten staan; voor 'ontmanden' die niet meer hoeven te zeggen: Ik ben een dorre boom! En vul maar de 'handicaps' verder in – zie Jes.56:3 ev.; ook Hand. 8:26-40.

Wat een heerlijke zaak, dat wij de genade van de Here niet hebben af te leiden uit de waarde en onwaarde van onze krachten, gevoelens, belevingen en beseffen! Wat heerlijk, dat Hij ons

juist in ons gebrek troosten wil uit zijn volheid! Wat heerlijk dat het getal van het Verbond – twee! – niet verschrompelt tot de arme één, die wij bij en in onszelf hebben. Wij zijn niet alleen. Daar is de grote Tweede, die in werkelijkheid de Eerste is! Hij is onze vrede!

Een volgende keer wil ik graag nog wat meer zeggen over de zegen, die in het getal van het Verbond – in dat getal twee – verborgen ligt!

J. Kranenburg, Rolde

Pastorale Notities

„De twee van Breda”

Enige tijd geleden publiceerde Trouw een gesprek met de theoloog Theodor Schober, de geestelijk verzorger van Franz Fischer en Ferdinand Aus der Fñnten, de beide Duitsers die om hun in Nederland gepleegde oorlogsmisdaden nog altijd in de Bredase strafgevangenis verblijven. Eens per twee maanden brengt dominee Schober 'de twee van Breda' een bezoek om hen geestelijke bijstand te verlenen. Regelmatig viert dominee Schober ook het Avondmaal met hen.

In een gesprek met Albert Schipper vertelt Schober hoe bij deze beide oude mannen telkens weer de hoop herleeft dat zij zullen worden vrijgelaten om hun laatste levensdagen door te kunnen brengen bij hun vrouwen, hun kinderen en kleinkinderen.

Wij weten wat hun vrijlating tot nu toe in de weg staat. Juridisch gezien zijn er geen hindernissen, maar tot nu toe is van hun vrijlating afgezien om de gevoelens te ontzien van de oorlogsslachtoffers in het algemeen en van de slachtoffers van deze beide mannen in het bijzonder. Er zijn ook oorlogsslachtoffers die de aanwezigheid van de twee in Nederland als een last ervaren en zeggen: „Stuur hen weg, dan hebben wij rust”, maar toch zullen we moeten vaststellen dat de vrijlating afstuit op de gevoelens van hen die dit stukje barmhartigheid, als het zo nog zou kunnen heten, zouden ervaren als een miskening van hun lijden en hun oorlogservaringen.

Aan deze laatsten denk ik bij het schrijven van dit stukje. Ik bedoel

daarbij werkelijk pastoraal te zijn en te helpen. Velen van hen ken ik van nabij. Ik weet hoe de oorlog hun leven in twee stukken scheurde, ik weet van het niet kunnen vergeten van hun ervaringen, van hun eenzaamheid omdat niemand echt schijnt te begrijpen wat hen bezielt en plaagt. Zonder het evangelie, dat is zonder God, zie ik geen oplossing. Want zonder God zijn wij mensen volledig op elkaar aangewezen en van elkaar afhankelijk. Zonder God zijn wij werkelijk onder elkaar met onze wrok, om onze wraaklust, onze bitterheid en ook met ons gevoel voor recht. Zonder God is de zaak van 'de twee van Breda' ook inderdaad, zoals de Hervormde Synode het noemde, een keuze tussen twee soorten onrecht: het humanitaire onrecht tegenover twee oude mannen en het onrecht tegenover hun slachtoffers indien zij zouden worden vrijgelaten. Buiten het evangelie kunnen wij in het beste geval elkaar opwekken, de zaak eindelijk te laten rusten omdat het allemaal zo lang geleden is. Zand erover, maar zo komt de zaak de wereld niet uit. Alleen het evangelie biedt werkelijke hulp.

„Daar gaan we weer”, denkt nu deze of gene lezer, „hebt uw vijanden lief en alles is opgelost”. Maar het evangelie gaat een stuk dieper. Midden in een bijbelperikoop (Rom. 12:9-21), die als opschrift heeft „opwekking tot liefde” staat het verrassende woord: wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn (van God).

Als we dat kunnen: opzij gaan met onze haatgevoelens en onze wrok, dan gaat er geen zand over, maar je maakt plaats voor Gods toorn en dan neemt God de zaak ter hand. Het is mogelijk dat Hij in Zijn toorn aan ontferming denkt. „Je kunt de schuld van allen niet aan twee ophangen” zei dominee Schober. Dat is een waar woord, maar ik wil er aan toevoegen dat God de schuld van allen wel door Eén kan laten dragen.

het recht om te wonen

Over de identiteit en de toekomst van onze kerken.

(3)

De identiteit

Geloofsstuk en empirische verschijning

3.1 We zetten onze terreinverkenning voort en willen een ogenblik stilstaan bij onze identiteit.

Een persoon heeft een identiteit, maar we zeggen dat tegenwoordig ook van een gemeenschap, een groep of een instelling. We mogen dat zeker ook zeggen van de kerk. Zij is zozeer groep dat zij gemeenschap is, zozeer gemeenschap dat zij persoon is: de kerk die is de bruid. Nu moeten we wel weten wat we bedoelen, als we 'kerk' zeggen. We hebben namelijk te maken met de unieke relatie van de zichtbare, geïnstitueerde vergadering der gelovigen op een bepaalde plaats in de tijd, tot de algemene, christelijke kerk van alle eeuwen. Door plaatselijk samen te komen hebben de gelovigen deel aan het lichaam van Christus, voluit. Indien niet, dan bedekt die plaatselijke vergadering zich ten onrechte met de naam „kerk”, dan is zij niet echt, niet waar, geen ware kerk.

Naar onze Nederlands Gereformeerde kerken kun je kijken met de ogen van een socioloog; die is niet geïnteresseerd in de toekomst van de kerk als gemeente van Christus, maar als empirische verschijning, zoals die ook statistisch binnen het blikveld komt. (19) Van onze kerken zou hij wellicht kunnen zeggen, dat haar toekomst nogal onzeker is: wij hebben geen sterke leider en ook geen concreet strijdpunt tegenover derden, dat samenbindt. Echter, wie de kerk ziet als geloofsstuk, heeft een totaal andere kijk. Hij zegt: „Jezus is de Leidsman van ons geloof en de vijand is de Boze”. We kunnen van de socioloog wel het nodige opsteken, maar existentieel worden we van hem niet veel wijzer.

De roeping en de eigenschappen

3.2 Het hedendaags gebruik van de woorden „identiteit” en „identificatie” heeft een modische trek. (20) Men spreekt van identificatie, als het om eenvoudige religieuze verbondenheid en ethische binding met de naaste gaat; van identiteit als het gaat om een aantal karakteristieke eigenschappen die de drager onderscheiden van zijn omgeving. Wie vraagt naar mijn identiteit, vraagt wie ik zelf ben; nader: wie ik ben in de relatie tot mijzelf. Identiteit en continuïteit versterken elkaar wederzijds: ik blijf die ik ben, ik blijf mijzelf. Wij mensen kunnen namelijk van onszelf vervreemden en in een identiteitscrisis komen te verkeren.

In de wijze, waarop het identiteitsbegrip doorgaans wordt behandeld, komt een opmerkelijke verschuiving van de aandacht tot uitdrukking. (21) De roeping van de betrokken persoon of kerk verdwijnt naar de achtergrond, zijn of haar eigenschappen beheersen de beschouwing. En dan meestal slechts die eigenschappen, waarin zij anders zijn. Voor wat deze verschuiving betreft, is er sprake van parallelie met de beschouwing van de bijbelse openbaring, dat de mens naar Gods beeld geschapen is. De uitdrukking „Gods beeld” wordt dan opgevat als een totaal van aan God verwante, menselijke eigenschappen. Maar „Gods beeld” betekent representatie. Het begrip duidt op een verhouding van de Schepper en zijn schepsel, niet in de laatste plaats een rechtsverhouding. (22)

God sluit een Verbond. De mens representeert God op deze aarde en scheidt een voor de Schepper representatieve cultuur door Gods beeld te vertonen. Daartoe is hij aangesteld, geroepen, daarvan legt hij verantwoording af, dat is zijn ambt. Het is de persoon met zijn eigenschappen, die het ambt vult, de ambtelijke roeping vervult.

Wie de ambtsgedachte verwaarloost, reduceert de identiteit tot een totaal van individuele eigenschappen en ontkomt er niet aan, tenslotte de criteria van de mens uit te stellen.

Het is de roeping van de kerk, Gods creatieve Woord te verkondigen. Dat te weten is onmisbare voorwaarde voor iedere bijbels verantwoorde beschouwing van haar identiteit.

Pluraal en categoriaal

3.3 De reductie van de identiteit van de kerk tot een optelsom van eigenschappen, heeft grote gevolgen voor de eenheid van de kerk, zowel binnen de kring van de plaatselijke gemeente, als voor het verband van de zusterkerken, als voor het zoeken van eenwording met andere kerken. Op alle niveaus slaat de individualisering toe. Immers, nu kunnen slechts zij in vrede samenwonen, die elkaar liggen, van dezelfde ligging zijn. (23) Criteria zijn de godsdienstige vaardigheid en het spreken van de taal der ingewijden, waarin de vertrouwden de religieuze ervaring aan elkaar doorgeven. Want de subjectieve behoefte moet worden bevredigd.

Er ontstaat groepsvorming. Allengs wordt de kerk pluraal en categoriaal. Gemeenteleden vervreemden van elkaar: jongeren en ouderen, alleenstaanden en gehuwden, homofiel- en heterofielgeaarden, blanken en zwarten, vooruitstrevenden en behoudenden, introverten en extroverten, ongeschoolden en geleerden, werkelozen en werkenden, vrouwen en mannen, zwakken en sterken. De gemeente is niet meer opgewassen tegen de verbrokkeling van een in ontbinding verkerende samenleving, maar zij voegt zich in de waan bij de tijd te zijn. Ieder gaat zijn eigen gang. De kerkvloer krijgt een platformfunctie.

Er is geen overeenstemming meer mogelijk over de vormgeving van de liturgie, de liturgische formulieren moeten wijken voor de spontane improvisatie. De kinderdoop heeft geen waarde want de godsdienstige vaardigheid van de baby is dubieus. Kinderen mogen wel deelnemen aan het Heilig Avondmaal want zij hebben hun vaardigheden.

De dominee weet niet goed meer, hoe hij allen met dezelfde preek moet bereiken. Er ontstaat ambtelijke nood. Het gezag binnen de kring wordt persoonsgebonden, langs de sluikweg van het informele valt het toe aan de toevallige charismatische figuur, het wordt verticaal en tenslotte tiranniek: de kerk is secte geworden, zij die persoonlijk aan de opgeschroefde eisen niet meer kunnen voldoen worden tot aanpassing gedwongen of uit de kring van de ingeleiden verwijderd.

Het zicht op de kerk als het volk van het Verbond is teloorgegaan, de eenheid wordt niet meer gezien als geloofsinhoud, als belofte, als geschonken recht dat haar in de tijd structureert en zichtbaar maakt. (24) De doop verzegelt niet Gods beloften maar inwendig aanwezig heil. Niet het barmhartig recht van Godswege, maar de subjectieve religieuze gesteldheid is de poort die de toegang tot de gemeenschap opent.

Ook het kerkverband desintegreert. Elke gemeente is druk met het heil dat voor haar alleen specifiek geacht wordt.

Eenwording met andere kerken van dezelfde confessie wordt gezien als identiteitsverlies en verzandt in een eindeloze twist over de vraag wie het eigene zal behouden en wie dat voor welk deel zal prijsgeven.

Dit alles zien we in kerkelijk Nederland om ons heen gebeuren en het is hoogmoed te denken, dat wij Nederlands Gereformeerden daarvoor immuun zouden zijn.

Wij dwazen.

De God van het Verbond had gezegd: ze horen er allemaal bij, Ik rechtvaardig om niet, allen die geloven en hun kinderen, de ongeborenen, de geboren, de jongeren, de volwassenen, de ouderen, de gestorvenen. (25) Ze horen erbij, de zwakken, de zieken, de onwetenden, de verwarden, de angstigen, de radelozen, de suïcidanten, de gestoorde, de zwakzinnigen, de idioten, de krankzinnigen, de dementen, – allemaal. Dat is het vlammend getuigenis van Gods kerk in een wereld, die de mens reduceert tot een totaal van waarden, de niet-mens-waardig geoordeelden doodt, prenataal en terminaal.

De gerechtvaardigden zijn onaantastbaar, dat is het Evangelie.

AANTEKENINGEN

- 3.1 – 19. C. Rijnsdorp, Wij zijn de vaders, Kampen 1972, 5, 60.
- 3.2 – 20. K. J. Popma, a.w. V 87.
21. Vgl. H. de Jong, Nederlands Gereformeerde Identiteit, Opbouw 17 oktober 1986 e.v. nrs., 315: „Maar wat is dan onze identiteit? Ik mag (dus) nu niet meer antwoorden: Onze identiteit is, dat we in alles willen luisteren naar het Woord van God. Want we zouden daarmee immers uitspreken, dat andere kerken dat niet doen, of zelfs niet willen doen”. De rede-neergang van d. J. leidt ertoe, dat een man niet meer zou mogen zeggen, dat zijn man-zijn tot zijn identiteit behoort, er zijn immers vele mannen. De inhoud van het identiteitsbegrip is het zó-zijn, niet het anders-zijn. d. J. verwisselt oorzaak en gevolg.
22. P. J. van Leeuwen, a.w., 176, 181. Breder: „De anthropologie van de bijbel”, 157 e.v. K. Schilder, Christus en cultuur, Franeker 1948, 42.
- 3.3 – 23. J. Kamphuis, a.w., 16.
24. J. Kamphuis, a.w., 38.
25. A. Janse, Leven in het verbond, Kampen 1937, 63, 112 e.v.

Wie zorgt er voor te doden baby's in Burma en India?

Het begon ongeveer nu meer dan een jaar geleden. Wij hoorden toen voor het eerst dat meisjes bij de geboorte werden gedood. Dat gebeurde in Nepal, een land in Azië ten noorden van India. Je schrikt van zo'n bericht en als vanzelf ga je voor deze baby's bidden. Niet lang daarna, n.l. op 4 juni 1986, kregen wij een artikel toegestuurd uit het Dagblad 'Trouw'. Een artikel dat werd overgenomen uit het Indiase blad 'India Today'. Hierin stond o.a.:

„Bij een kleine kaste van boerenarbeiders in India wordt bijna 80% (dat is acht van de tien!) van de pasgeboren meisjes gedood vanwege de hoge kosten die een dochter voor een gezin meebrengt als zij bij haar huwelijk een bruidschat moet inbrengen... Bij de Kallar-gemeenschap in de zuidelijke deelstaat Tamil Nadu, worden de meisjes-baby's meestal met vergiftigde bessen gedood. Deze praktijken blijven echter niet beperkt tot dit gebied alleen. Ook in andere delen van India worden pasgeboren meisjes ter dood gebracht. Het geven en eisen van bruidschatten is sinds 1961 verboden in India, maar dit oude hindoe-gebruik gaat gewoon door... Een gynaecoloog vertelde dat meer dan 95% van de Kallar-vrouwen onmiddellijk na de geboorte van hun dochter met onbekende bestemming verdwijnt. In een lokaal staatsziekenhuisje worden per jaar gemiddeld 570 geboren meisjes geregistreerd; bijna 80% van deze meisjes verdwijnt en wordt het slachtoffer van kindermoord. Er is nauwelijks

een arm gezin in de gemeenschap waar de afgelopen tien jaren geen meisjes-baby is vermoord, schrijft India Today en voegt daaraan toe dat de ouders dat ook toegeven.”

Toen wij dit artikel hadden gelezen hebben wij hierover onmiddellijk geschreven met de kindertehuis-organisatie in India waarmee wij samenwerken. Wij vroegen of het mogelijk was te helpen deze baby's te redden van de dood. Onze mensen in India zijn op onderzoek uitgegaan en men schreef ons terug dat na het verschijnen van het geciteerde artikel in de krant al vier organisaties ter plekke waren gaan helpen. Wel schreef men erbij dat hetzelfde verschijnsel ook op andere plaatsen in het grote India voorkomt. Wij spraken met onze mensen af dat men zou onderzoeken of misschien op andere plaatsen hulp wel erg nodig is.

Nog op een andere manier hoorden we echter van deze praktijken. Wij werden benaderd door de Presbyteriaanse kerk in Burma. Zij schreven ons: „De laatste twintig jaar heeft onze kerk gewerkt onder de mensen van de Dai stam in de zuidelijke Chin staat in Burma. Deze mensen hebben de gewoonte om kinderen die buitenechtelijk worden geboren direct na de geboorte te doden. Ieder jaar worden er verschillende van deze baby's geboren. Er is een verbod bij deze stam dat mensen van hun stam trouwen met iemand van een andere stam. Maar jongens en meisjes van deze verschillende stammen worden soms verliefd op elkaar en ofschoon zij de regel van hun stam kennen gaan zij toch vaak te ver en krijgen een kind dat gedoemd is om te sterven.”

De kerk is in 1984 begonnen met een klein babytehuis voor deze ongewenste kinderen, maar de middelen ontbreken om hiermee verder te gaan. Daarom vroeg men ons om hulp. Nadat wij inlichtingen hadden ingewonnen over

deze mensen konden we gaan proberen hulp in Nederland te vinden.

Ook in India zat men niet stil en werden in samenwerking met ons plannen gemaakt voor een babytehuis. Voor de plannen moest op twee manieren hulp komen uit Nederland:

- A. Giften om de noodzakelijke kosten voor gebouwen te betalen.
- B. Geld dat regelmatig binnenkomt voor de verzorging van de baby's.

In maart j.l. hebben wij een brief aan gevers van Stichting Redt een Kind gestuurd.

Als reactie daarop kwamen zoveel giften binnen dat de kosten voor gebouwen zijn gedekt. Deze bedragen zijn al overgemaakt naar India. Maar wie A zegt moet ook B zeggen en St. Redt een Kind zal de komende jaren (in toenemende mate!!) maandelijks verzorgingsgeld moeten overmaken. Hiervoor kwamen al wel toezeggingen binnen van gevers, maar nog lang niet voldoende. Wij zoeken daarom nog mensen die bereid zijn maandelijks een bepaald bedrag voor de verzorging van een baby over te maken. Niet alleen voor de baby's in Burma en India, maar ook voor baby's in Kenya. In dat land komt het veel voor dat baby's het slachtoffer van honger worden. In India en Burma zijn per baby f130,- per maand nodig, in Kenya f100,- per maand. Men kan zich garanderen voor een gedeelte van het bedrag. Heel dringend zijn hiervoor mensen nodig. Voor opgave is een telefoonje of briefkaart aan ons secretariaat voldoende.

STICHTING REDT EEN KIND,
Dr. Guépinlaan 23, 4032 NH Ommeren,
tel. 03443-2079 (ook 's avonds).
Postbank 1599333 t.n.v. St. Redt een Kind te Ommeren. Bank: ABN te Doorn, rek.nr. 37.73.32.860

Boekbespreking

'Stroomopwaarts' door Marieke Verheij-Siesling, 96 blz., f19,50, Uitgave: Intro, Nijkerk.

Stroomopwaarts

Je bent jong, volgt een voortgezette opleiding, doet aan sport en bent boordevol plannen voor de toekomst. En dan – tijdens een vakantie – krijg je een stekende pijn in je voet. Een op het eerste gezicht onschuldige begin van een ernstige en bijzonder pijnlijke ziekte waar de medische wetenschap nog nauwelijks een antwoord op weet: reuma.

Dat is het begin van het in boekvorm opgetekende levensverhaal van Marieke Verheij-Siesling, onder de titel 'Stroomopwaarts' verschenen bij Intro in Nijkerk.

Tegen de stroom op

Wie niet in aanraking komt met mensen met reuma kan zich ook niet voorstellen hoe pijnlijk en lichamelijk en emotioneel belastend deze ziekte is. Trouwens: ook mensen die wel van dichtbij met deze ziekte te maken krijgen zullen zich vaak nog nauwelijks realiseren hoe ernstig reuma de kwaliteit van het leven (in de betekenis van pijn en achteruitgang) kan aantasten.

De titel 'Stroomopwaarts' is goed gekozen. 'Reuma' is – zo verteld het 'ten geleide' – afgeleid van het Griekse woord 'reumein', dat stromen betekent. Naast het idee dat de Grieken over de oorzaak van deze ziekte hadden, zien we in onze tijd die stroom ook op een andere wijze gekarakteriseerd: de 'tegenstroom' die door pijn en achteruitgang aan de ene kant en door gangbare opvattingen in de samenleving aan de andere kant wordt gesymboliseerd.

Nuchter

Ik denk dat het meest opvallende van dit boekje is dat – ondanks de aaneenschakeling van 'tegenvallers' – 'Stroomopwaarts' toch op een nuchtere wijze geschreven is. Hier is niet iemand aan het woord die erop uit is eigen verdriet te etaleren. Wel iemand die aan anderen wil doorgeven wat het voor mensen met een ernstige vorm van reuma betekent om met deze ziekte te leven, en hoeveel wilskracht er nodig is om de moed niet op te geven.

Afhankelijk

Je bent jong, je hebt veel plannen voor de toekomst... En dan moet je constateren dat je niet steeds méér, maar steeds minder zelf kunt. Dat kan voor mensen die ouder worden al moeilijk zijn. Nog

moeilijker is het als je als jongvolwassen al moet constateren dat plannen steeds meer bijgesteld moeten worden. Je wordt dan al in toenemende mate afhankelijk van je omgeving. Je wordt ook afhankelijk van soms afstandelijke instanties die moeten beslissen of je in een aangepaste woning mag wonen, of je een aangepast vervoermiddel tot je beschikking mag hebben. Afhankelijk van anderen op een leeftijd waarop de meeste mensen nog aan groei denken, aan meer, aan beter, aan hoger. Dat vraagt tijd en verwerking, steeds weer. Het vraagt ook steun uit de omgeving. Maar steun is wat anders dan medelijden. En het is zeker wat anders dan over-bescherming die feitelijk afwijzing betekent: „Jij bent zo gehandikapt, dat kun je niet, dat mag je niet, dat moet je niet, dat is immers niet verantwoord...”

Voor wie?

Nogmaals: mevrouw Verheij wil met haar verhaal geen medelijden opwekken. Ze schrijft alsof ze registreert, alsof ze dit boek ook over een ander had kunnen schrijven, alsof zij niet zelf het middelpunt van dit levensverhaal is. Dat vergroot de waarde van dit boek: het is vooral (ook) voor anderen; voor mensen met reuma, en voor mensen die met reuma-patiënten in aanraking komen, zeker ook in de christelijke gemeente. Het is voor instanties die beslissen over uitkeringen en voorzieningen voor mensen met reuma. Want het is eigenlijk dubbel-op: vechten tegen pijn en achteruitgang en tegen instanties en helaas vaak gangbare oordelen in de samenleving.

Ontroerende momenten

Als ik schrijf dat mevrouw Verheij 'nuchter registreert' bedoel ik niet dat dit boek slechts feiten zou vermelden. Er staan ontroerende momenten in 'Stroomopwaarts' beschreven. De lezer raakt onder de indruk van die kleine praktische en waardevolle adviezen van mensen die – zonder op de voorgrond te treden – méédenken. Je raakt evenzeer onder de indruk van de creativiteit van de schrijfster. Steeds weer vindt ze nieuwe praktische oplossingen als blijkt dat ze dingen niet meer op de 'gebruikelijke wijze' zelf kan. Het meest indrukwekkend vond ik het verhaal over haar geadopteerde dochtertje. Hoe ga je als moeder met veel lichamelijke beperkingen om met een peuter die 'nee' zegt en 'nee' doet? En dan toch ook weer die constatering dat kinderen onvoorwaardelijk kunnen accepteren! Daar kunnen volwassenen veel van leren!

Tenslotte

In 'Stroomopwaarts' wordt een levensgeschiedenis beschreven die aantoont wat strijd en doorzettingsvermogen betekenen. Dat 'berusting' niet het enig

mogelijke antwoord is. Dat leven niet alleen zin heeft als menselijke mogelijkheden toenemen, maar dat ook mensen die moeten vechten tegen een ziekte die hun mogelijkheden steeds minder doet worden toch hun eigen plaats (méér dan) waard zijn in gezin, kerkelijke gemeente en samenleving. Een literatuurlijst en adressen en telefoonnummers van hulpverlenende instanties maken deze goedverzorgde uitgave compleet.

Ik eindig met een citaat uit 'The Chosen?', dat ook voor in 'Stroomopwaarts' werd opgenomen: (door het lezen van dit boekje) „worden we ons weer bewust van onze kleinheid en hoezeer we afhankelijk zijn van de Heer van het universum”.

Redactie ontving

Dr. W.H. Velema, Antithese – achterhaald of actueel? Een kernwoord in de politieke discussie. Uitgave van de Stichting Wetenschappelijk Studiecentrum van de RPF, Postbus 302, 8070 AH Nunspeet. 60 blz., f9,90 (11,50 inkl. verzendkosten).

S. Ulfers, Van eeuwige dingen. Oude schetsen geselecteerd, bewerkt en in hedendaags Nederlands overgezet door Arend Volgers. 120 blz., f16,90; uitg. De Groot Goudriaan, Kampen.

Eugene Vale, De dertiende apostel. Roman. 256 blz., f24,50; uitg. J.H.Kok, Kampen.

Dr. Daniel Ch. Overduin en John I. Fleming, De Laboratoriummens – Medische en ethische problemen van de moderne samenleving. 232 blz., f32,50; uitg. Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Met open vizier, Peter Bergwerff en Tjerk S. de Vries in gesprek met prof. J. Kamphuis. 128 blz., f19,90; uitg. De Vuurbaak, Barneveld.

Dr. J.P. Versteeg, Hoge onderwijs. Bijbeloverdenkingen. 92 blz., f10,-; uitg. J.H. Kok, Kampen.

Mission Aviation Fellowship (M.A.F.)

Het bestuur van de Stichting houdt op 13 juni a.s. de 4e open dag op het vliegveld Lelystad.

U bent van harte welkom van 10.30 uur tot 16.00 uur. Het M.A.F.-werk wordt getoond door middel van dia's, film en video. Er is een informatiestand, fototentoonstelling en een static-show met vliegtuigen.

Voorts ontvangt u informatie over het leven en werken in Ecuador en Tanzania, en hoort u van het werk van God in dit deel van de wereld.

Het vliegveld ligt in oostelijk Flevoland langs de weg Hardewijk-Lelystad. Aan de ingang is een bezoekers-parkeerterrein.

Als u het vliegveld oploopt, gaat u rechtsaf voorbij de verkeerstoren en vliegclub Flevo naar de hangars van Turdus Airways.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Doetinchem/Velp

Ds J. D. Smit, predikant van de kerk van Maastricht, heeft bedankt voor het op hem uitgebrachte beroep.

Nederlands Gereformeerde Kerk te Neede

In het informatieboekje 1987 voor de Ned. Geref. Kerken staan enkele onjuistheden vermeld. De rectificaties zijn:

1. Er is geen oppasdienst tijdens de ochtenddienst.
2. Contactadres jeugdclub 'Benjamin': F. van Keulen, Kievitstraat 8, 7161 JD Neede.
3. Contactadres jeugdvereniging: Gert Vreemann, Esweg 4, 7161 RA Neede. Tel. 05450-1688.

Ned. Geref. Kerk van Apeldoorn

Kerkdiensten: Tabernakelkerk, Waalstraat 2, 7333 JR, 9.30 en 18.30 uur. (C) (R).

Diaconie: K. Oosterveen, Waalstraat 4, 7333 JR, gironr. 2646930 t.n.v. Diaconie Ned. Geref. Kerk.
Contactadres militairen: J. G. Oosthof, Van Goghstraat 2, 7312 SX, tel. 055-551321.

Periodieke publicatie van de lijst van studenten met preekconsent

J. J. Arnold, Wittenstein 6, 7414 EV Deventer, 05700-43447.

F. H. Blokhuis, Westfrankelandsestraat 75c, 3117 AK Schiedam, 010-4737239.

A. Boshuizen, Stellingmolen 42, 3995 AV Houten, 03403-76580.

F. R. Brintjes, Hoogstraat 78, 4141 BD Leerdam, 03451-19945.

W. van Dijk, Rembr. van Rijnstraat 33,

3751 VH Bunschoten, 03499-83730.
B. J. Eikelboom, Doppestraat 195, 3752 JE Bunschoten, 03499-86310.
J. J. van Es, Leimuiderdijk 50, 1435 CS Rijsenhouten, 02977-21002.

D. W. Fijan, Kriekengarde 44, 3992 KK Houten, 03403-74479.

R. Ganzevoort, M. van Reigersbergenstraat 20, 4206 ZB Gorinchem, 01830-27244.

J. M. de Groot, Sinj. Semijnstraat 10, 1183 LE Amstelveen, 020-436523.

C. P. Kleingeld, Loenhorst 49, 2402 LV Alphen a/d Rijn, 01720-33562.

W. M. van der Vegt, Groenendaalstraat 6, 3521 AD Utrecht, 030-939801.

H. van Winkelhoff, Dreef 7, 5504 LA Veldhoven, 040-544993.

J. Winter, Klaroenstraat 135, 2287 CD Rijswijk.

G. J. Zwarts, Kromme Elleboog 33, 3012 VM Rotterdam, 010-4123145.

Steun Oost Soemba

Tot 1 januari 1987 hield br. Rietkerk uit Maassluis U elk kwartaal op de hoogte van de financiële gang van zaken bij de „Samenwerkende Kerken voor hulp aan Oost Soemba”.

Daarnaast hield de penningmeester van de Vereniging S.O.S. U op de hoogte van de giften via de girorekening van S.O.S. ontvangen.

Dat gaat nu anders worden: immers op verzoek van de Kerken op Oost Soemba heeft de Vereniging S.O.S. de taak van de Samenwerkende Kerken overgenomen. Wij zouden dus met één rekening en één verantwoording kunnen volstaan.

Toch heeft het bestuur gemeend de huidige tweedeling – zeker voorlopig – te moeten handhaven. De beide rekeningen hebben immers een andere achtergrond en een andere bestemming: Rekening zenden op Soemba, girorekening 1687238, is destijds in het leven geroepen om de kosten voor de Opleiding tot de Dienst des Woords op Soemba te dekken.

Giften op deze rekening worden uitsluitend daarvoor bestemd.

De begroting voor dit werk voor 1987 is f92.500,- bestaande uit salaris ds P. P. Goossens, Emeritaatsvoorziening SEV, reiskosten naar Soemba en administratiekosten. Rekening Penningm. Ver. S.O.S., giro 1314313: hierop ontvangen bijdragen worden vrijwel geheel besteed aan ontwikkelingsprojecten op Oost Soemba, al wordt er bijv. ook wel eens hulp uit geboden voor de bouw van een kerkje.

Ook komt op deze rekening incidenteel een bijdrage binnen, die niet uit de kring van onze Kerken komt, en uitsluitend voor ontwikkelingssamenwerking mag worden gebruikt. Verantwoording vindt plaats in de Nieuwsbrief van en over Soemba.

Dan volgt nu een overzicht van de in het eerste kwartaal ontvangen bijdragen.

Kolofon

Redactie:

T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma
M. J. F. van der Wal

Adres van de redactie:

Ds. K. Muller, Oude Veenscheiding 15, 8446 LC Heerenveen. Tel. 05130-20476.

Kerknieuws/Uit breder kring:

M. J. F. van der Wal, Brugakker 60-17, 3704 RA Zeist. Tel. 03404-61525.

Abonnementen en ledenadm.:

Postbus 84, 3956 ZS Leersum. Telefoon 03434-54288. Gironummer 404945 t.n.v. Geref. Persvereniging Opbouw.

Lidmaatschap Persvereniging:

Aanmelding door overschrijving van min. f25,- contributie.

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs

(bij vooruitbetaling):
f50,- per jaar of f26,50 per half jaar. Voor studenten f40,- per jaar. Buitenland f70,- per jaar of f95,- per luchtpost.

Advertentieprijs:

45 ct. per mm. Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”, Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist. Telefoon 03404-22452. Postbus 244, 3700 AE Zeist.

Kerken: in volgorde van binnenkomst: Hengelo, Nijmegen, Wieringermeer, Hoorn, Culemborg, Zoetermeer, Nijmegen, Assen, Alkmaar, Ermelo, Amstelveen, Breukelen, Dordrecht, Zaan- dam, Schiedam, Alphen a/d Rijn, Nunspeet, Doorn, Alphen, Ede, Aalten, Maasstricht, Maassluis, Hengelo, Heerenveen, Zoetermeer, Breukelen, Vlaardingen, Haren, Maastricht, Bilt- hoven, en (met blijdschap opgemerkt) Zwolle.

Het totaal hiervan was f9.838,68.
Particulieren: LC de V. te K., A.S. te H., PtH te M., D.C. te A., AB v.W. te V., RvdL te M., V. te H., W. M.A. te sG., K-H te H., HJ. de V te S., JPK TE sG., MAVH te M., AV te sG., AS te H., PtH te M., v te H., K-H te H., KHvdV te V., D.C. te A., ABvW te V., V te H., RvdL te M., JHB te H., GJvdV te W., AJvH te M., A.V. te sG., A.S. te H., KHvdV te V., ABvW te V., D.C. te A., WMA. te sG., RvdL te M., JdH te O., PtH te M., H.V. te sG., D.C. te A., H.S. te D., MJ.B. te D.; apart vermeld ik het verj. fonds uit Deventer: f100,- en een rondgang tijdens een sportmanife- statie door de jeugd van Zoetermeer: f159,15.

Het totaal hiervan was f3.734,15.

Laatste vakantie-kans

Heeft wel plannen voor de zo- mer maar nog geen bestem- ming:

te huur aangeboden:
3-kamer terras- woning in Zoetermeer

tijdens periode 2 juni-8 augustus '87. Leiden, Delft, Den Haag/Sche- veningen makkelijk be- reikbaar via openbaar vervoer resp. 30, 30 en 20 min.-dienst. Zon- dags's plussm. 10 min. fietsen naar Ned. Ge- ref. Kerk Zoetermeer; dienst begint om 9.45 uur en 19.00 uur. Huur- prijs f150,- p. week.

Telefoon 079-411244.

Totaal ontvangen in het eerste kwartaal van 1987: f13.572,83.

Wat was er nodig?

Jaarlijks f92.500,- : 3 maanden = f23.125,-. Tekort op 1 april f10.000,-

Hoe is dat tekort 'opgevangen'?

Door geld te lenen, nog geen betaling aan SEV over 1987

te doen en door nog niets op zij te leggen voor de reiskosten naar Soemba.

Hoe is dat tekort op te vangen?

Een brief hierover in februari aan de kerken gestuurd heeft een aantal bemoedigende reacties opgeleverd.

Ook 'particulieren', die de goede gewoonte hebben dit werk te steunen en dat aan

het einde van het jaar doen, zouden – als ze daartoe de middelen hebben – kunnen overwegen hun bijdrage in gedeelten over te maken. En – vanzelfsprekend – steun het werk op Soemba eerder meer dan minder.

Penningmeester Zending op Soemba
J. H. Bosman.

**Plaats
Uw
familieberichten
in
dit blad!**

*„Zalig de reinen van hart,
want zij zullen God zien.”
Mattheüs 5:8*

Met een bedroefd hart, maar nochtans dankbaar voor het vele, dat de HEERE ons in haar geschonken heeft, delen wij U mede, dat mijn zeer geliefde Vrouw, onze lieve Moeder en Oma,

JOHANNA GEERTRUIDA JACOBS-RAS

op 5 juni 1987 is overleden.

In volkomen geloofsvertrouwen op haar Heer en Heiland is zij rustig ontslapen.

Zij mocht de leeftijd van 81 jaar bereiken.

Scheveningen: I.J. Jacobs,
Oshawa (Canada): W. C. van Harmelen-Jacobs,
M. H. van Harmelen,
Grand Rapids H. A. Peter van Harmelen,
(Michigan, U.S.A.): Rachel Lynn Boehm,
Oshawa (Canada): IJgbert van Harmelen.

Stevinstraat 70,
2587 EN Scheveningen.

De begrafenis heeft woensdag j.l. op de „Algemene Begraafplaats” aan de Kerkhoflaan plaatsgehad.

 **stichting
evangelische
hogeschool**

De EH bestaat uit diverse opleidingen, n.l.

- een Basisjaar ter voorbereiding van verdere studie,
- een Evangelische School voor Journalistiek (vierjarig),
- een Internationale Christelijke Universiteit waarin een aantal MO-opleidingen zijn ondergebracht.

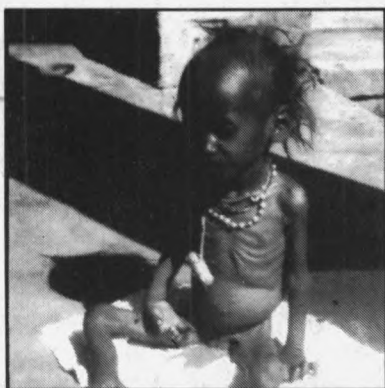
In verband met het vertrek van een onzer secretaresses, ontstaat op korte termijn een vacature voor

SECRETARESSE (V/M)

Onze voorkeur gaat uit naar iemand van ca. 21 jaar die reeds enige ervaring heeft, in het bezit is van een diploma HAVO/VWO of MEAO en een secretaresse-opleiding gevolgd heeft.

Van sollicitanten wordt verwacht dat zij van harte instemmen met de grondslag en doelstellingen van de EH en kerkelijk meelevend zijn.

Voor nadere informatie kan men zich wenden tot de heer J. D. Kalf, hoofd personeelzaken (tel. 033-621731 of na 18.00 uur 02152-64203). Sollicitaties te richten aan de Stichting t.a.v. de heer Kalf, postbus 957, 3800 AZ Amersfoort.

cindy, onze verre zorg!

Cindy is het beste bewijs dat uw hulp niet voor niets is. Totaal ondervoed werd zij gevonden op het dode lichaam van haar moeder. Na een halfjaar was ze er weer bovenop dankzij de goede verzorging in een kindertehuis. Maar dit had niet gekund zonder uw hulp. Help Cindy en zoveel andere kinderen door uw financiële adoptie of gift.

**bel onze secretaresse nu!
tel. 03443 - 2079 (ook 's avonds)**

een financiële adoptie kost f 60,- per maand en voor aanvullende hulp van een kind thuis is f 30,- nodig.

zonodig kunt u het samen met anderen doen.
u krijgt een foto van het kind.

stichting redt een kind

secretariaat: dr. guépinlaan 23, 4032 nh ommeren (gld.)
postgiro: 1599333 t.n.v. stichting redt een kind te ommeren.
bank: abn-doorn, rek.nr. 37.73.32.860.